

Virš Trakų iškils Pasaulio lietuvių angelas

Angelų Kalva - įspūdinga vieta Trakų rajone, iš kurios atsiveria stulbinantys vaizdai į Lietuvos miškus, Galvės ežerą, Trakų pilį. Į juos nuo kalvos žvelgia virš 50 tautodailininkų sukurtų, svarbiausias vertybes ir įvairias bendruomenes saugančių angelų. Šių metų rugpjūčio pradžioje kalvoje įsikurs nauja skulptūra, simbolizuojanti viso pasaulio lietuvių vienybę, - Pasaulio lietuvių angelas. Skulptūra taps dovana visai diasporai už vertingą įdirbį puoselėjant tautiškumą ir pilietiškumą.

Ana Vengrovskaja

PASAULIOLIETUVIS.LT

Idėja gimė Norvegijoje

Pastatyti Pasaulio lietuvių angelą buvo nuspręsta per pernai liepą Vilniuje vykusį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) XVII Seimą, tuo pačiu metu paminint 65-ąsias PLB įkūrimo metines.

Vis dėlto pirminė idėja gimė kiek anksčiau Norvegijoje - Oslo lietuvių bendruomenės ir folkloro ansamblio „Gabija“ vadovei, muzikos pedagogei Elenai Valiulienei, kuri iš pradžių sumanė suvienyti įvairias Norvegijos sostinės lietuvių bendruomenes.

Oslo lietuvių bendruomenės ir folkloro ansamblio „Gabija“ vadovai Elena ir Skirmantas Valiuliai | asmeninio albumo nuotr.

„Kai buvau išrinkta Oslo lietuvių bendruomenės pirmininke, kilo mintis suvienyti visas lietuviškas organizacijas Osle ir jo apylinkėse. Bet po kurio laiko iškėliau sau

klausimą, kaip galima būtų prisidėti prie tradicinių lietuviškų vertybių išsaugojimo ir tą padaryti platesniu mastu, ne mano kieme, bet eiti plačiau į visą pasaulį, prisidėti prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės telkimo“, – sako E. Valiulienė.

Pasidomėjusi ji sužinojo, kad Angelų kalvoje yra įvairias bendruomenes globojančių angelų, o pasaulio lietuvių vienijančio dar nėra.

„Galvojau būtent apie angelą, kuris visus vienytų, nekilo minties statyti jį kitur, mintys sukosi būtent apie Angelų kalvą“, – pasakoja Oslo lietuvių bendruomenės pirmininkė.

E. Valiulienė kreipėsi į penkis Lietuvos kūrėjus, o trijų iš jų parengtus projektus pristatė PLB XVII Seimui, kuriam labiausiai patiko tautodailininko Sauliaus Lampicko darbo eskizas.

Oslo lietuvių bendruomenės pirmininkė pastebi, kad pastarųjų dešimtmečių lietuvių išeivijos banga yra pasyvesnė už anksčiau išvykusius ir reikia įdėti daug pastangų juos sujungti. Ji tikisi, kad juos globojantį angelą aplankę pasaulio lietuviai susimąstys, kur yra jų vieta bendruomenėje.

Oslo lietuvių bendruomenės ir folkloro ansamblio „Gabija“ | E. Valiulienės asmeninio albumo nuotr.

„Žmonės įsikibę į savo darbus ir juos tikrai sunku sujungti, galbūt angelas ne tik bus ta vieta, kurią galima aplankyti esant Lietuvoje, bet ir paskatins pasižiūrėti į save – kas aš čia esu, kaip galėčiau prisidėti prie savo šalies bendruomenės veiklos – nebūtinai ryškiais darbais, bet nors dalele savo būties“, – mąsto Norvegijos lietuvė.

Skulptūra pagražinta tautiškais simboliais

Pasaulio lietuvių angelą kuria medžio drožėjas, skulptorius, tautodailininkas iš Alytaus Saulius Lampickas. Medžio meistras du kartus tapo tautodailininkų konkurso „Aukso vainikas“ ir prestižiškiausio Lietuvoje drožėjų apdovanojimo – Liongino Šepkos premijos laureatu.

S. Lampickas gamina tradicinius lietuviškus medžio gaminius – koplytstulpius, kryžius ir skulptūras, taip puoselėdamas tautinį paveldą bei tęsdamas senovines tradicijas.

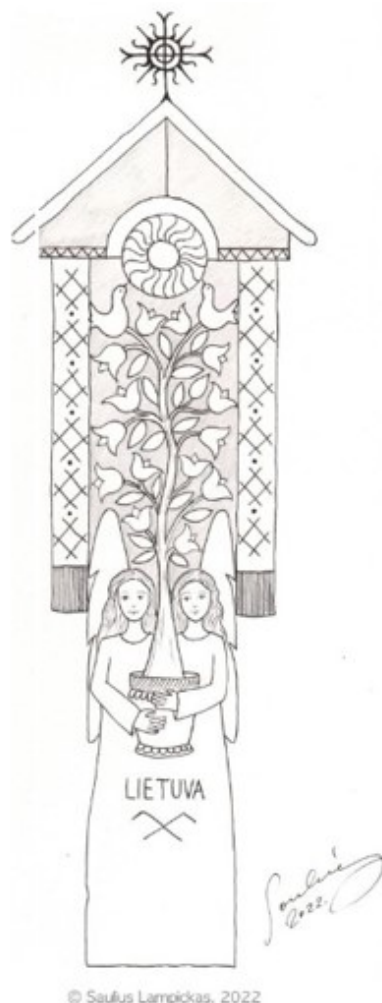

Tautodailininkas Saulius Lampickas | Asmeninio albumo nuotr.

Tautodailininkas pasakoja, kad rugpjūtį ant kalvos įsikursiantis Pasaulio lietuvių angelas bus išpūdingų matmenų – jo dirbamas ažuolo gabalas yra 4 metrų aukščio, o sveria apie 3,5 tonos.

Kurdamas eskizą menininkas pagrindiniais akcentais pasirinko du susiglaudusius angelus, kartu laikančius gyvybės medį.

„Kadangi tai yra Angelų kalva, iš karto atsirado angelo motyvas, darau du angelus, kurie laiko gyvybės medį. Jis yra pažįstamas visame pasaulyje iki pat Rytų – Indonezijos, Japonijos, Kinijos, bet yra ir mums būdingas. Nuo senų senovės visos mūsų skrynios, kuparai, spintos buvo dekoruojamos to gyvybės medžio ornamentu, lelijomis, paukščiais. Pasirinkau gyvybės medį kaip pagrindinį simbolį, kad ta mūsų lietuvių gyvybė gyvuotų per visą pasaulį“, – pasakoja skulptūrą kuriantis tautodailininkas.

© Saulius Lampickas, 2022

Pasaulio lietuvių angelo projektas | Saulius Lampickas

„Du angelai simbolizuoja ir meilę, ir du žmones, ir du pasaulius. Dabar lietuviai yra išsibarstę po visą pasaulį, galbūt vienas angelas simbolizuoja mus, esančius Lietuvoje, kitas – išvažiavusius. Jie suglaudžia rankas, suglaudžia širdis“, – sako S. Lampickas.

Angelus ir gyvybės medį autorius įrėmina į rankšluostinę. S. Lampickas pripažįsta, kad jam labai artimi lietuviško kaimo simboliai.

„Gyvybės medis įsirėmina viršuje tarsi į rankšluostinę. Sudėjau mūsų lietuviškus simbolius, tuos rakandus iš buities. Man labai patinka kaimas, kaime užaugęs. Tie mūsų lietuviški suolai, stalai, spintos, rankšluostinės, indaujos – man viskas yra labai miela širdžiai. Kažkur dar galima trobose pamatyti, bet daugiausia tik muziejuose,“ – atsidūsta tautodailininkas.

Sauliaus Lampicko kūriniai | Asmeninio albumo nuotr.

Šonuose esančias tautines juostas autorius padabino rombais – baltams būdingais šulinio simboliais.

„Šulinys Lietuvoje turi gilią reikšmę. Kol yra šulinys, tol yra gyvybė. Senais tarybiniais laikais ardė vienkiemius, versdavo sodybas, o kaimiečius keldavo į gyvenvietes, kolūkius. Traktoristai, kai užversdavo šulinį, gaudavo premijas. Jei užvertei šulinį – žmogus į tą vietą nebegriš,“ – apie šulinio simbolio svarbą pasakoja menininkas.

Skulptūros apačiai autorius pasirinko baltišką žirgo simbolį, o pačioje viršuje spindės metalinė saulė.

Padėka diasporai už darbą Tėvynei

Pasaulio lietuvių angelas bus atidarytas šių metų rugpjūčio 3 d. Atidarymo ceremonijoje dalyvaus PLB pirmininkė Dalia Henke, PLB Kultūros komisijos

pirmininkė Jūratė Caspersen ir kiti PLB atstovai, taip pat idėjos sumanytoja Elena Valiulienė su vyru Skirmantu Valiuliu, pasirodys sutuoktinių vadovaujamas Oslo lietuvių folkloro ansamblis „Gabija“, dalyvaus Angelų kalvos bendruomenės, Trakų rajono savivaldybės atstovai.

PLB Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen pasakoja, kad per PLB Seimą pernai liepą, iš E. Valiulienės išgirdę idėją, nariai nusprendė, jog ji puikiai tinka paminėti PLB 65-metį. Pasak PLB valdybos narės, Pasaulio lietuvių angelas bus simbolinė padėka išeivijai, ilgus dešimtmečius dirbusiai Tėvynės labui.

PLB Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen | Asmenino albumo nuotr.

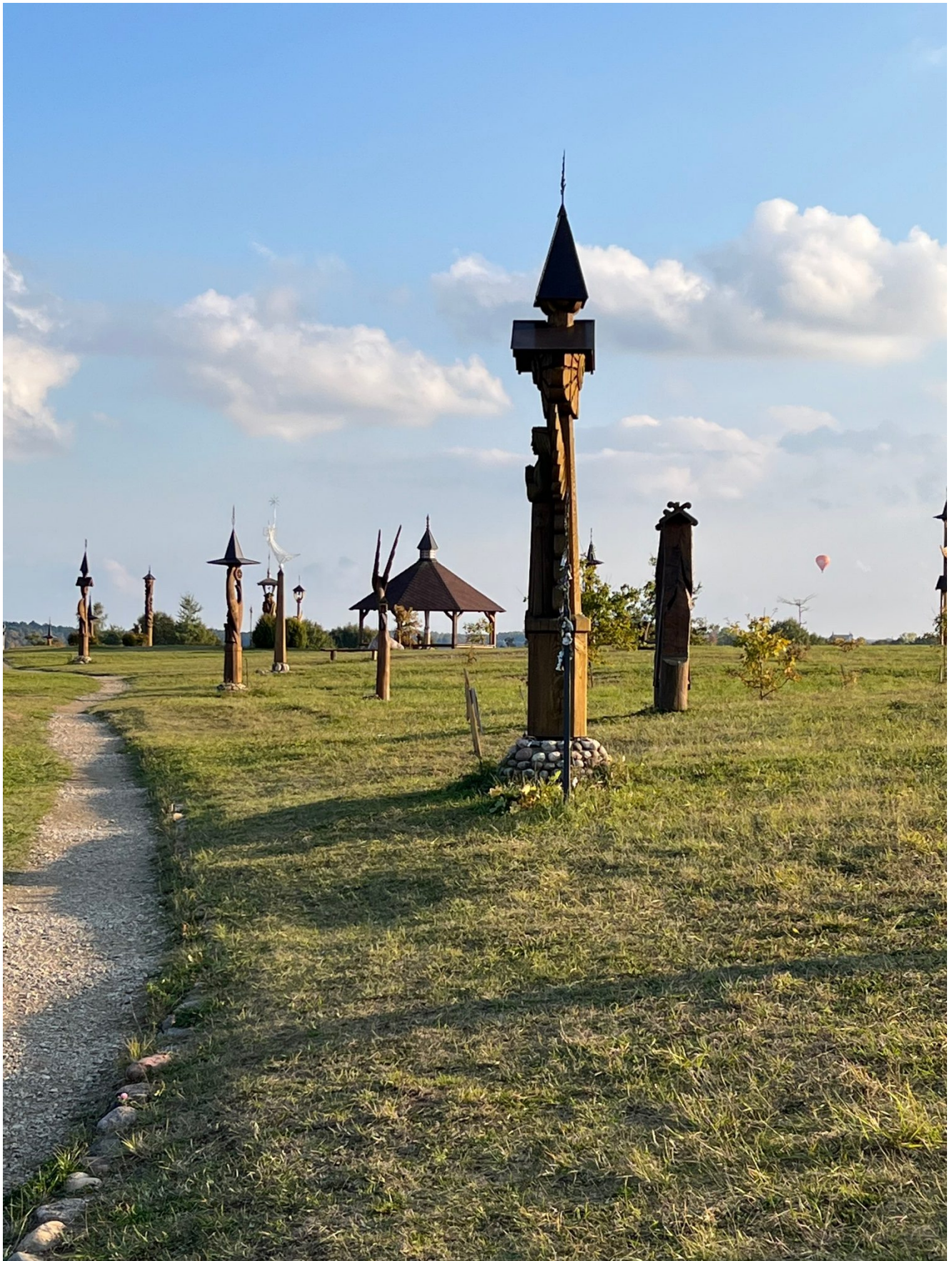
„Diaspora įnešė didžiulį indėlį į Nepriklausomybės atkūrimą, per visą Sovietmetį kėlė laisvės bylą Vakarų kraštuose. Tai yra padėka mūsų bendravimui, dialogui, dėkojame tiems išeiviams, kad išlaikė bendruomenes“, – sako J. Caspersen.

PLB Kultūros komisijos pirmininkės manymu, ir šiandien, puoselėjant lietuviybę, išeivijos įdirbis, yra itin svarus.

„Man kyla didžiulis pasididžiavimas užsienio lietuviais, jie kartais Lietuvai primena, kas yra svarbu, kaip yra svarbu išlaikyti tautos vienybę ir tautinę tapatybę, taip pat tradicinę ir šiuolaikinę kultūrą, istorinę atmintį. Mums (diasporai – aut. pastaba) atrodo, kad mes turime gilesnį ir platesnį viso šito supratimą ir reikšmę, negu Lietuvoje,“ – sako Šveicarijos lietuvė.

Pasak J. Caspersen, būtent išvykę iš Lietuvos tautiečiai dažnai pradeda tausoti lietuviškumą, nes aplink nebeturi gimtinės kultūrinės terpės ir pamato, kaip svečios šalies piliečiai garbina savo kultūrą.

„Taip pat mes matome savo nutautėjančius vaikus, ir jeigu neįdedame superherojų pastangų, mūsų vaikai nebekalbės lietuvių kalba. Lituanistinės mokyklos pamoka vyksta kartą per mėnesį, ačiū Dievui ir už tai. Matydami savo vaikus, išvelgiame tragediją, kad mūsų lietuviškumas gali baigtis su mumis, todėl atsiranda galbūt perdėtas patriotizmas“, – pastebi pašnekovė.

Jos manymu, diasporai dažnai būtų daug lengviau įsilieti į šalies, kurioje gyvena, kultūrą, o lietuviybės puoselėjimas reikalauja pastangų.

Simbolizuos tautos vienybę

Pasak J. Caspersen, tautodailninko S. Lampicko skulptūroje esantys du angelai simbolizuos tautos, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, vienybę.

„Pasirinkome šį angelą iš trijų (pateiktų projektų – aut. pastaba.), todėl, kad tai yra vienas kūnas – Lietuva ir diaspora, tai yra ta pati tauta, tik viena gyvenanti geografinėje Lietuvoje, o kita už Lietuvos ribų. Bet turime tas pačias aspiracijas, tuos pačius siekius: ir Lietuva yra tas, kas mus jungia,“ – sako PLB atstovė.

„Yra labai daug lietuviškos simbolikos, tautinių simbolių. Mums tai yra vienybė su Lietuva. Tai yra meilė Tėvynei, kuri mus jungia. Du angelai augina gyvybės medį, o gyvybės medis yra ne vien ąžuolas ir žiedeliai. Tai yra mūsų tapatybė, gyvybės medis yra tautos išlikimas. O mes išliksim tik tada, jei kartu puoselėsime savo kalbą, savo kultūrą, savo istorinę atmintį. Angelo simbolis mums patiko, nes tai yra bendražmogiška vertybė, tai yra brolybė, santarvė ir sanglauda. Santarvė tarp mūsų, sanglauda su Lietuva, su lietuviais, ir brolybė – kad mes kartu dirbame savo tautos išlikimui“, – priduria pašnekovė.

Angelų kalva | Anastasijos Kachovič nuotr.

J. Caspersen manymu, išgirdus apie Pasaulio lietuvių angelo idėją jai imponavo ir tai, kad ant Angelų kalvos stovintys angelai yra lankomi – bendruomenės, kurias jie globoja, mielai ateina jų aplankyti per savo įkūrimo metines arba valstybines šventes.

„Tai yra graži vieta, kuri traukia ir puoselėja mūsų tradicinį meną, tautodailę“, – priduria J. Caspersen.

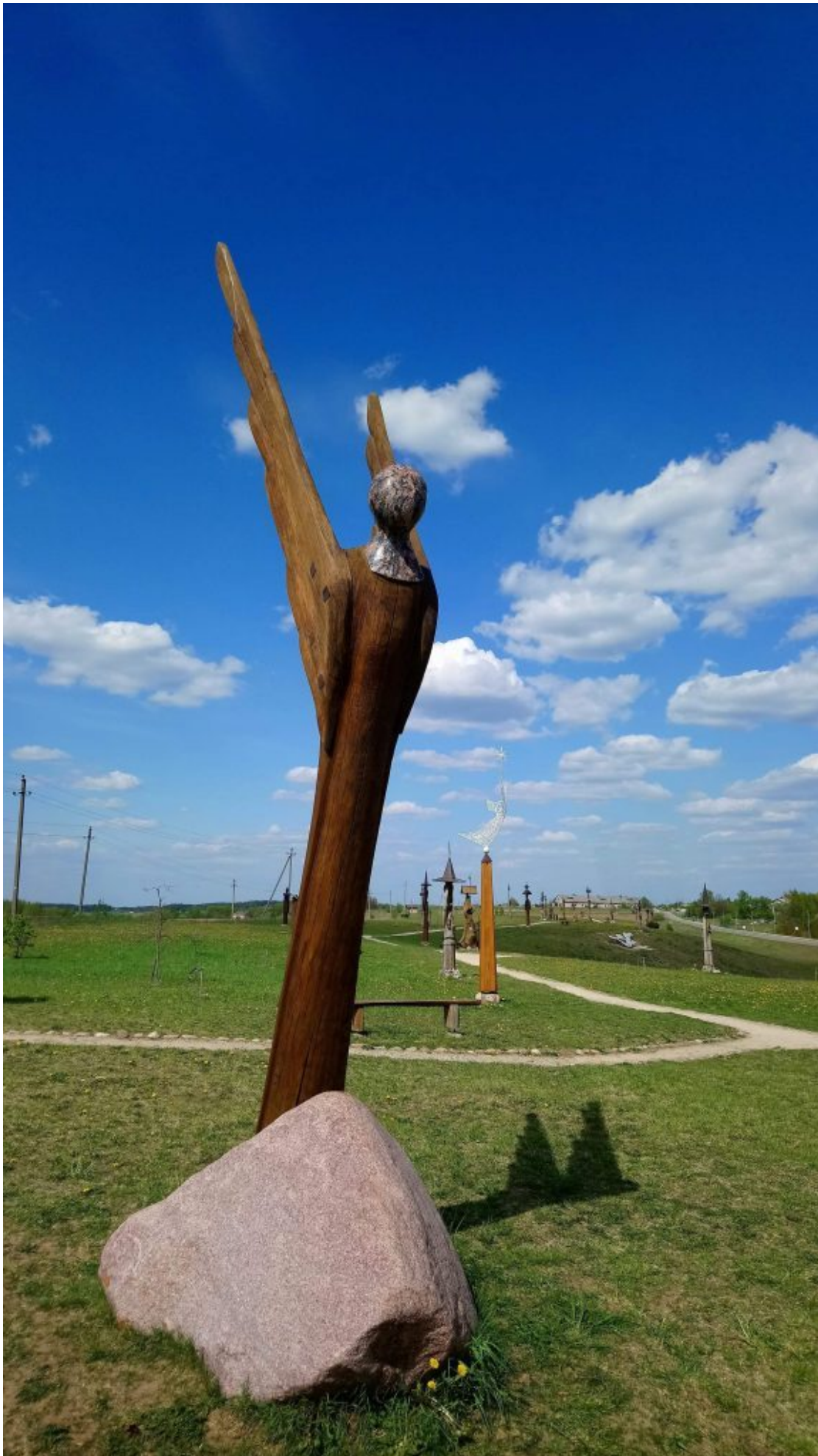
Angelų kalva - pilietinio aktyvumo išraiška

Angelų kalvos idėjos autorės Lolita Jolanta Piličiauskaitė ir Dominyka Semionovė taip sumanė pagerbti 2009 metais švęstus Lietuvos vardo tūkstantmečio ir Trakų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo bazilikos 600 metų jubiliejus.

Tada ant kalvos buvo planuojama įkurdinti vos 10 angelų, kurių kiekvienas būtų skirtas vienam šimtmečiui, tačiau, prabėgus 14 metų, išpūdingoje vietoje galima pasigrožėti net 53 skulptūromis.

Algimanto Sakalausko nuotr.

Algimanto Sakalausko nuotr.

Sigitos Nemeikaitės nuotr.

Alicijos Širvinskienės nuotr

Lolitos Jolantos Piličiauskaitės nuotr.

Šiuo metu Angelų kalvoje – 53 svarbiausias vertybes ir įvairias bendruomenes globojantys angelai.

Ant kalvos esantys angelai globoja įvairias bendruomenes ir įkūnija gyvenimo tiesas, pamatines žmonijos ar krikščioniškas vertybes. Angelų pavidalu čia įkurdinta Gyvybė, Tiesa, Taika, Dvasios ramybė, Atjauta, Pasiuokojimas, Meilė, Sveikata, Džiaugsmas, Dėkingumas, Viltis.

Kurkime PLB istoriją kartu!

Pasaulio lietuvių angelo pastatymas, minint PLB įkūrimo 65-ąsias metines, yra nuoširdžiausia padėka visiems tautiečiams išsivijoje, diasporoje ir Lietuvoje už bendrystę ir susitelkimą dirbant „vardan tos...“

Numatoma viso projekto kaina – apie 20 tūkst. eurų. PLB kviečia prisidėti visus

tautiečius prie skulptūros Lietuvoje statybos – aukų lauksime iki 2023 m. liepos 6 d.

Bendruomenės ir individualūs rėmėjai, paaukoję 1000 eurų ir daugiau, bus pagerbti atminimo lentelėje. Aukos nuo 100 eurų skelbiamos (aukotojams leidus) PLB metraštyje „Pasaulio lietuvis“.

Projekto įgyvendinimą parėmė Lietuvių Fondas (JAV), Kanados lietuvių bendruomenės fondas, Kanados lietuvių bendruomenė, kiti rėmėjai.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

